

Notat til Børne- og Ungdomsudvalget og Socialudvalget om Socialforvaltningens håndtering af grove underretninger på børn og unge

Børne- og Ungdomsudvalget har på baggrund af en artikel i Information bestilt et notat om underretninger på børn, der ikke følges op på. Notatet sendes samtidig til orientering til Socialudvalget.

Problemstilling

Den 12. april 2018 bragte [Information](#) en artikel om en ny undersøgelse fra Danmarks Statistik (se bilag 1) omhandlende *grove og gentagne underretninger* på børn, der ikke følges op på af kommunerne. I undersøgelsen dækker betegnelsen *grove og gentagne underretninger* over sager, hvor kommunen har modtaget mindst to underretninger på et barn, og hvor minimum den ene drejede sig om seksuelle eller voldelige overgreb mod barnet eller om misbrug eller kriminalitet hos forældrene.

Børne- og Ungdomsudvalget afgav på den baggrund følgende bestilling:

"Der skal udarbejdes et notat om underretninger der ikke følges op på, jf. en artikel i Information den 12. april 2018 ifølge Knud Holt Nielsen (Ø) (og nedenstående link fra Danmarks Statistik). Notatet tilgår udvalget via aflæggerbordet og skal belyse forholdene her i København samt om vi i kommunen har et "problem" med manglende action på underretninger. Rapporten – nedenstående link - vedlægges notatet som bilag.

<https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2018/2018-04-11-naesten-hvert-andet-barn-i-2015-fik-ikke-stoetteforanstaltning>".

Socialforvaltningens svar

Om undersøgelsen fra Danmarks Statistik

Danmarks Statistik konkluderer i deres undersøgelse, at 55 % af de børn, kommunerne i 2015 modtog grove og gentagne underretninger på, modtog en social foranstaltning i 2015-16. De 55 % dækker over variationer kommunerne imellem. Det fremgår af en grafisk oversigt, at andelen i Københavns Kommune, der modtog en social foranstaltning, ligger på mellem 60-70 %.

En social foranstaltning forstås i undersøgelsen bredt som *"alt fra en anbringelse uden for hjemmet, til en fast kontaktperson eller nogle samtaler med en kommunal sagsbehandler"*. Rådgivning efter servicelovens (SEL) § 11, som ikke er indberetningspligtig, er medtaget som en foranstaltning – for de af kommunerne, der har valgt at indberette det. For Københavns Kommune indberetter Socialforvaltningen de § 11-

8. maj 2018

Sagsnr.
2018-0121693

Dokumentnr.
2018-0121693-2

Sagsbehandler
Lærke Fritzboeger Christensen
Miriam Nawaz

Center for Politik -
Bernstorffsgade

Bernstorffsgade 17
1577 København V

Mobil
2445 6926

E-mail
CY75@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683052

forløb, der er direkte visiteret af sagsbehandler. Derudover modtager en del borgere § 11-forløb, der er anonyme og uvisiterede, og som derfor ikke indberettes til Danmarks Statistik.

Der er blevet sat spørgsmålstejn ved undersøgelsens validitet, og hvorvidt man på baggrund af de indberettede data kan konkludere, som Danmarks Statistik gør. Børne- og Socialministeriet har afgivet bemærkninger til undersøgelsens konklusioner, her vedlagt som bilag 2. Her bemærkes det bl.a., at undersøgelsen alene ser på iværksatte foranstaltninger efter serviceloven, men at kommunerne har mange andre måder at hjælpe udsatte børn og unge på.

Ministeriet bemærker også, at undersøgelsen ikke tager højde for, at underretninger kan vise sig at være grundløse. Ministeriet skriver: ”*Det er eksempelvis velkendt, at der sker åbenbart grundløse underretninger, fx i chikanesager eller konfliktfyldte skilsmissesager. Landsdækkende statistik om underretninger kan ikke bruges som grundlag for at belyse, hvorvidt en kommune i en konkret sag har gjort det fornødne i forhold til barnets behov.*”

I det følgende gennemgås Socialforvaltningens data på området samt en vurdering af, om vi i Københavns Kommune har et problem med manglende handling på underretninger.

Om Socialforvaltningens håndtering af underretninger

Socialforvaltningen er, jf. SEL § 155, stk. 2, forpligtet til at screene underretninger inden for 24 timer efter modtagelsen. På baggrund af den indledende screening vurderes det, hvordan og hvor hurtigt Socialforvaltningen skal iværksætte evt. yderligere undersøgelser – herunder om der skal handles akut.

Når Socialforvaltningens Borgercenter Børn og Unge modtager en underretning, der vedrører en mistanke eller en viden om, at et barn eller en ung har været udsat for voldelige eller seksuelle overgreb, vurderer sagsbehandler samme dag i samarbejde med nærmeste leder bekymringsgraden af underretningen. Giver underretningen efter en konkret vurdering anledning til bekymring om strafbare handlinger, tages der kontakt til Københavns Politi.

Er der mistanke om, at et barn har været udsat for overgreb, og når politi eller sygehusvæsen er involveret i sagen, er det lovpligtigt for kommunerne at benytte et af de regionale børnehuse som led i den børnefaglige undersøgelse. I børnehuse samles relevante myndigheder for at sikre en koordineret og tværfaglig indsats af høj kvalitet. I huset møder barnet eller den unge professionelle, der er vant til at tale med børn og unge om overgreb. Det kan være politi, socialrådgivere og psykologer. Formålet er, at børn, der har været udsat for seksuelle eller voldelige overgreb, får en kvalificeret og skånsom indsats samlet på ét sted.

Ved tvivlsspørgsmål i underretningssager om vold eller seksuelle overgreb mod børn og unge er det i Socialforvaltningen en fast procedure, at Børnehus Hovedstaden kontaktes.

I de underretningssager, hvor mistanken omhandler overgreb begået af en af barnets forældre, foretages den lovpligtige børnesamtale uden forældrenes tilstedeværelse (jf. SEL § 155a, stk. 2, pkt. 4). Dette betyder i praksis, at samtalen gennemføres uden forældrenes viden. Dette gøres for at skærme barnet og samtidig undgå, at forældrene påvirker undersøgelsen.

Modtagne underretninger i Socialforvaltningen i 2015

Socialforvaltningen har gennemført en analyse af de underretninger, forvaltningen i 2015 modtog om vold eller seksuelle overgreb mod børn og unge. Analysen viser, at:

1. Antallet af registrerede underretninger stemmer overens med det tal (10.124), der er opgivet på Danmarks Statistiks hjemmeside.
2. I 85 % af sagerne, hvor Socialforvaltningen i 2015 modtog minimum én underretning om vold eller seksuelle overgreb, har der enten været iværksat en *foranstaltning* (inklusive visiteret støtte efter SEL § 11) forud for underretningen, eller der er opstartet en foranstaltning *inden for fire måneder* efter underretningsdatoen – dvs. efter gennemførelse af den lovpligtige børnefaglige undersøgelse, jf. SEL § 50.
3. I over 90 % af sagerne, hvor Socialforvaltningen i 2015 modtog minimum én underretning om vold eller seksuelle overgreb, har der enten allerede været igangsat enten en børnefaglig *undersøgelse* (jf. SEL § 50) eller *foranstaltning* (inklusive visiteret støtte efter SEL § 11) forud for underretningen, eller der er opstartet en undersøgelse på baggrund af underretningen – *inden for fire måneder eller derefter*.

Det er Socialforvaltningens vurdering, at forvaltningen forholder sig aktivt og relevant til underretninger om vold eller seksuelle overgreb mod børn og unge.

Når ikke alle underretninger giver anledning til iværksættelsen af en social foranstaltning, kan det skyldes en række forhold. Dels at underretninger kan vise sig at være grundløse. Dels at kommunerne i henhold til lovgivningen (SEL § 155, stk. 1 og 2) skal sikre en rettidig og systematisk *vurdering* af alle indkomne underretninger med henblik på at afklare, om et barn har behov for særlig støtte.

Et eksempel kan være, at Socialforvaltningen modtager en underretning fra en skolelærer om vold begået mod et barn, og det viser sig, at der er

tale om, at barnets mor ved et enkeltstående tilfælde har taget hårdt fat i barnet, men at familien derudover er velfungerende og barnet i trivsel. I et sådan tilfælde vil underretningen ikke umiddelbart give anledning til, at der iværksættes en social foranstaltning. Men underretningen viser, at der er en god opmærksomhed på barnet fra skolens side, og at der reageres ved tegn på overgreb. Underretningen kan således give anledning til en samtale med familien, som i mange tilfælde er tilstrækkeligt.

Med *overgrebspakken* i 2013 blev kravet om, at man skal underrette kommunen, hvis der er den mindste mistanke om, at et barn mistrives eller bliver udsat for overgreb, skærpet. Det har positivt medvirket til, at der er sket en kraftig stigning i antallet af årlige underretninger om overgreb på børn og unge.

Bilag

- 1) Danmarks Statistik (11. april 2018): *Næsten hvert andet barn med gentagne og grove underretninger i 2015 fik ikke støtteforanstaltning (rettet 30. april)*
- 2) Børne- og Socialministeriet (13. april 2018): *Bemærkninger til Danmarks Statistiks analyse om underretninger.*

MENU

MENU

SØG

[Find statistik](#) | [Bag Tallene](#) | 2018

| Næsten hvert andet barn med gentagne og grove underretninger i 2015 fik ikke støtteforanstaltning

NÆSTEN HVERT ANDET BARN MED GENTAGNE OG GROVE UNDERRETNINGER I 2015 FIK IKKE STØTTE- FORANSTALTNING (RETTET 30. APRIL)

Lidt under halvdelen af de børn, kommunerne fik grove og gentagne underretninger om i 2015, fik ingen social børneforanstaltning fra kommunen i 2015 eller i 2016. I 16 kommuner fik under 40 pct. af børnene støtte i form af en foranstaltning fra kommunen.

11. april 2018 kl. 8:00

Af [Magnus Nørtoft](#)

30. april 2018, kl. 14:13: Artiklen er opdateret med en faktaboks, der beskriver kommunernes indberetninger.

Kommunerne fik grove og gentagne underretninger om 5.900 børn i 2015. 55 pct. af disse børn modtog i løbet af 2015 og 2016 en form for social børneforanstaltning fra kommunen.

"En social børneforanstaltning kan være alt fra en anbringelse uden for hjemmet, til en fast kontaktperson eller nogle samtaler med en kommunal sagsbehandler. Vi ved ikke, hvilke foranstaltninger kommunerne sætter i værk, men vi kan se, at 45 pct. af de børn, der er mindst

to underretninger på, hvoraf den ene underretning er i kategorien grov, ikke modtager nogen form for social børneforanstaltning fra kommunerne,” siger Birgitte Brøndum, chefkonsulent, Danmarks Statistik.

En grov underretning dækker over seksuelle eller voldelige overgreb mod børnene, misbrug hos forældre, eller kriminalitet hos forældre. For de 5.900 børn gælder, at kommunerne fik mindst to underretninger om dem i 2015, hvoraf mindst den ene var grov.

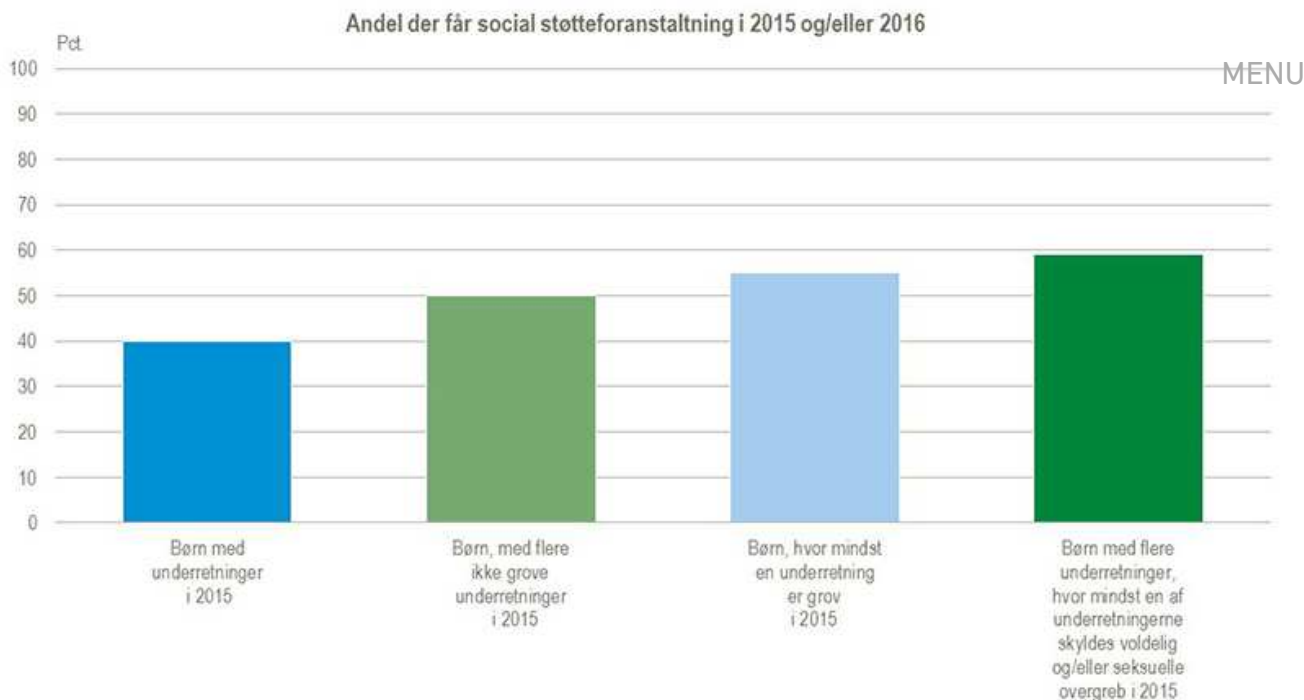
Ser man udelukkende på de 3.260 børn, som kommunerne i 2015 fik flere underretningerne om, og hvor mindst den ene af underretningerne specifikt omhandlede voldlige og seksuelle overgreb mod barnet, fik 60 pct. en foranstaltning i løbet af 2015 og 2016. 2.300 af de 3.260 børn har aldrig tidligere i deres liv modtaget støtteforanstaltning og må derfor formodes at være nye og ukendte i det sociale system. Af disse modtog 51 pct. en støttende foranstaltning i løbet af 2015 og 2016.

I alt modtog kommunerne 96.600 underretninger om 58.800 børn i 2015. 40 pct. af dem fik støtte i løbet af 2015 og 2016. For de 19.020 børn, hvor kommunen modtog flere underretninger på barnet i løbet af 2015 fik 52 pct. støtte i løbet af 2015 og 2016. For 5.900 af disse børn var mindst den ene af underretningerne, som nævnt ovenfor, i kategorien grov, og af disse børn modtog 55 pct. støtte gennem en social børneforanstaltning.

”Andelen af børn, der får støtteforanstaltning, er således ikke markant højere for de børn med mindst én grov underretning sammenlignet med alle med flere underretninger. Men andelen er i begge tilfælde væsentligt lavere, end jeg havde forventet,” siger Birgitte Brøndum, chefkonsulent, Danmarks Statistik.

KOMMUNERNES INDBERETNINGER

Der er forskel på kommunernes indberetning af foranstaltninger efter [servicelovens paragraf 11](#), idet disse ikke er indberetningspligtige. I datagrundlaget til denne artikel er støtte efter paragraf 11 medtaget, når kommunen har valgt at indberette foranstaltningen.

Kilde: Særkørsel på baggrund af statistik om udsatte børn og unge

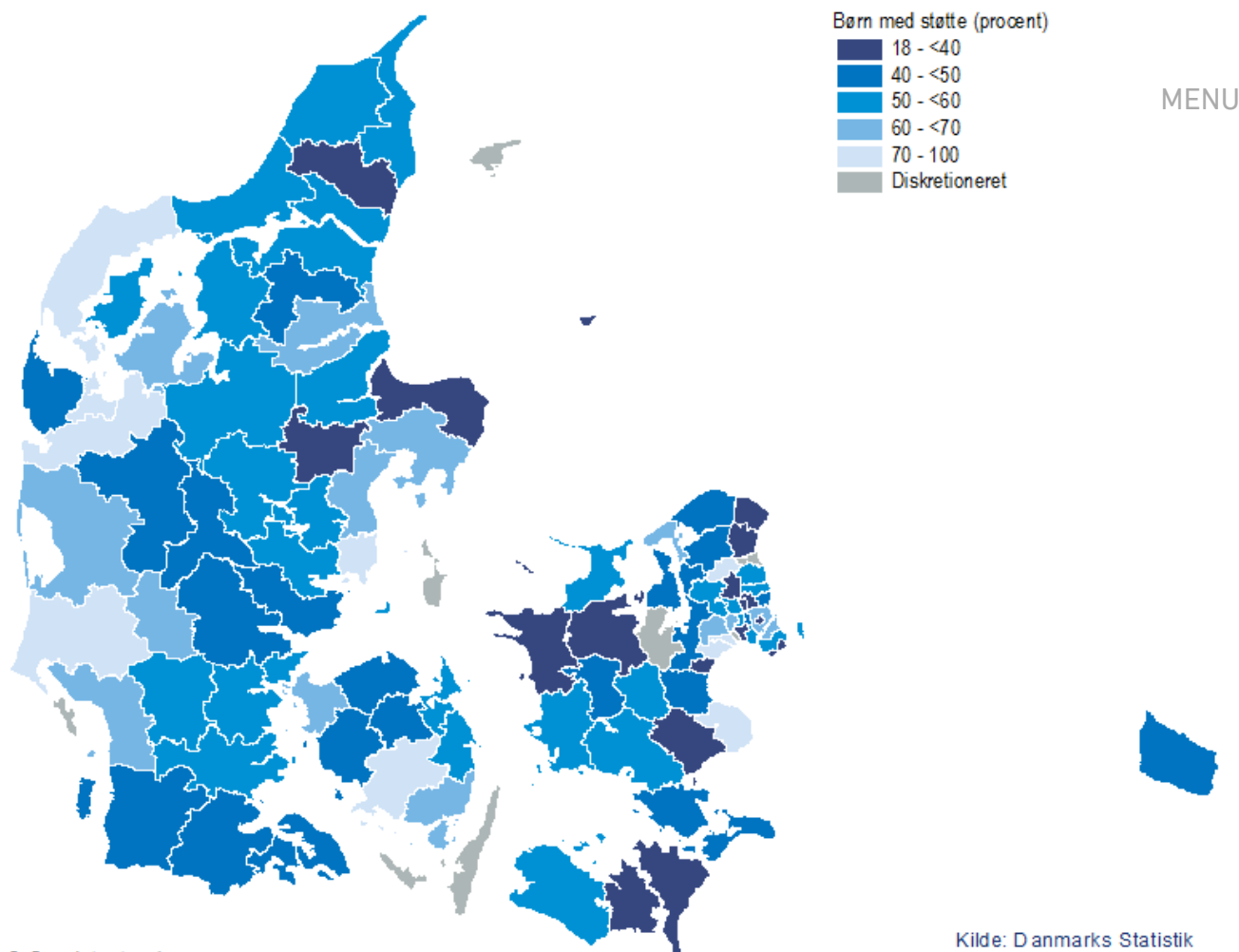
Forskel på kommunerne

Andelen af børnene, der fik støtte efter mindst to underretninger i 2015, hvoraf den ene var grov, varierer mellem kommunerne. I Faxe, Dragør og Fredensborg fik under 30 pct. af børnene en støttende foranstaltning inden udgangen af 2016. I 16 kommuner iværksatte man en foranstaltning til under 40 pct. af de børn, der var modtaget underretninger om.

I Odder, Varde og Struer kommuner var der iværksat en hjælpeforanstaltning til mere end fire ud fem af børnene i slutningen af 2016. I ti kommuner fik mindst 70 pct. af børnene en støttende social foranstaltning fra kommunen i 2015 eller 2016.

”Det er svært at se en klar geografisk tendens i, hvor andelen af børn, der får støtte, er størst og mindst. Der er heller ikke nogen umiddelbar sammenhæng mellem antallet af børn med underretninger og andelen, der får støtte. De kommunale forskelle skyldes altså formodentlig noget andet,” siger Birgitte Brøndum, chefkonsulent, Danmarks Statistik.

Andel børn med grove underretninger, der får støtte. 2015-2016

Anm.: Figuren dækker børn, som kommunerne har modtaget to eller flere underretninger om, hvoraf mindst den ene var grov i 2015. Otte kommuner er diskretionerede, fordi andelen baserer sig på færre end ti børn. Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik på baggrund af statistik om udsatte børn og unge: <http://www.statistikbanken.dk/10046>

Kommuner med mindst og størst andel børn med støtteforanstaltning

Kommune	Andel børn med støtteforanstaltning (pct.)	Kommune	Andel børn med støtteforanstaltning (pct.)
Faxe	18,2	Odder	88,2
Dragør	20,0	Varde	83,3
Fredensborg	26,7	Struer	82,4
Brøndby	32,1	Stevns	78,6
Frederiksberg	34,0	Thisted	76,7
Gladsaxe	34,3	Ishøj	76,5
Herlev	34,5	Faaborg-Midtfyn	73,2

Norrdjurs	34,9	Holstebro	72,5	
Furesø	35,5	Greve	72,2	MENU
Guldborgsund	36,4	Allerød	71,4	

Anm.: Top-10 listerne i tabellen dækker børn, som kommunerne har modtaget to eller flere underretninger om, hvoraf mindst den ene var grov i 2015. Otte kommuner er diskretionerede, fordi andelen baserer sig på færre end ti børn. Kilde: Særkørsel Danmarks Statistik på baggrund af statistik om udsatte børn og unge:

Ser man udelukkende på børn, hvor mindst én grov underretning handlede specifikt om voldelige eller seksuelle overgreb, er det også Odder og Faxe, der topper listen over størst og mindst andel børn, der fik støtte inden udgangen af 2016.

Det er første gang, Danmarks Statistik laver denne opgørelse, som bygger på statistikken om socialt udsatte børn. Se mere i [statistikken over underretninger](#)

Kontakt: Birgitte Brøndum, chefkonsulent, 39 17 31 37. bbr@dst.dk.

DEL SIDENS INDHOLD

Danmarks Statistik
Sejrøgade 11
2100 København Ø
dst@dst.dk
39 17 39 17

[Kontakt](#)
[Dokumentation](#)
[Spørg om statistik](#)
[Presse](#)
[Privatlivs- & Cookiepolitik](#)
[Ophavsret og åbne data](#)
[Job og karriere](#)

Twitter

Facebook

MENU

LinkedIn

YouTube

Print

English

Sagsnr.
2018 - 2234

Doknr.
565640

Dato
13-04-2018

Bemærkninger til Danmark Statistiks analyse om underretninger

Danmarks Statistik har i en netop offentliggjort analyse set nærmere på sammenhængen mellem underretninger om børn og sociale foranstaltninger efter serviceloven. Information har på den baggrund bragt en artikel d. 12. april 2018 under overskriften "Godt 2.500 børn med underretninger om overgreb fik ingen hjælp fra kommunen".

Danmarks Statistik konkluderer, at kommunerne modtog "gentagne og grove underretninger" om 5.900 børn i 2015, hvoraf lidt under halvdelen ikke var omfattet af en social foranstaltning i 2015 eller 2016.

Det er korrekt, at der i 2015 blev underrettet om ca. 5.900 børn og unge, som ikke havde en registreret social foranstaltning i 2015 eller 2016, og hvor underretningen omhandlede:

- a) Overgreb mod barn/ung fx seksuelt eller voldeligt
- b) Misbrug hos forældre
- c) Kriminalitet hos forældre

Børne- og Socialministeriet har en række bemærkninger til konklusionerne i Danmarks Statistiks analyse og artiklen bragt i Information:

- 1) Danmarks Statistik har ikke dækkende tal for alle relevante kommunale indsatser efter serviceloven.

Kommunerne har ikke pligt til at indberette sociale indsatser efter servicelovens § 11, hvilket bl.a. kan omfatte fx rådgivning til børn, der er vokset op med forældre med misbrug, familierådgivning eller psykologbehandling. Det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at indsatser efter § 11 anvendes hyppigt i kommunerne. Når Danmarks Statistik skriver, at "Næsten hvert andet barn med gentagne og grove underretninger i 2015 ikke fik en støtteforanstaltning", skal man derfor være opmærksom på, at der kan være givet andre former for støtte og sociale indsatser efter serviceloven, der ikke indrapporteres til Danmarks Statistik.

- 2) Danmarks Statistik ser i deres analyse alene på kommunale indsatser efter serviceloven. Kommunerne kan imidlertid hjælpe børn og unge på andre måder end via serviceloven. Information har derfor ikke belæg for at sige, at "Godt 2.500 børn med underretninger om overgreb fik ingen hjælp fra kommunen".

Kommunerne kan eksempelvis iværksætte støtte til det pågældende barn med hjemmel i dagtilbudsloven eller folkeskoleloven. Disse indsatser er ikke medregnet i tallene fra Danmarks Statistik. Det kan fx være en ekstra støttepædagog til børn i dagtilbud. En henvendelse fra kommunen til barnets skole kan også få skoleledelsen til at indgå i en dialog med barnets forældre med henblik på at få løst evt. udfor-

dringer i barnets skolegang, herunder sætte fokus på barnets trivsel og udvikling. Mindre indsatser fra kommunen af denne karakter er heller ikke medregnet i Danmarks Statistiks analyse.

- 3) Børne- og Socialministeriet deler ikke opfattelsen af, at alle de analyserede underretninger i analysen kan kategoriseres som grove. Kategorien "Overgreb mod barn/ung fx seksuelt eller voldeligt" dækker således over både meget alvorlige tilfælde og tilfælde, hvor der ikke er behov for at sætte ind med en social indsats. Alle tegn på overgreb hos børn, herunder rifter og blå mærker, vil blive registreret i samme kategori som seksuelle overgreb. Det kan eksempelvis være en skolelærer, der underretter kommunen om, at en elev har et blå mærke på kroppen. Kommunen undersøger sagen nærmere og finder ud af, at det blå mærke er opstået ved leg eller boldspil. Det er ikke muligt at sige noget om, hvor mange af underretningerne, der dækker over alvorlige eller grove tilfælde.

Dertil kommer, at Danmarks Statistiks opgørelse over grove hændelser også omfatter børn, hvis forældre har begået kriminalitet, uanset grovheden af kriminaliteten. Det er ikke alle kriminalitetsformer, som nødvendigvis medfører, at barnet har behov for sociale indsatser.

- 4) Danmarks Statistik inkluderer børn og unge i analysen, som enten er fraflyttet Danmark, eller som selv kan have fravalgt en social foranstaltning.

Danmarks Statistik tager ikke højde for, hvor mange af de 5.900 børn og unge, der rent faktisk opholder sig i landet i 2015 og 2016. Flere end 100 af de disse børn og unge har ikke en registret bopæl i Danmark pr. 1. januar 2016. Der kan således være gode grunde til, at de ikke modtager en social indsats.

Danmarks Statistik tager heller ikke højde for, at de 5.900 børn også omfatter personer, som er fyldt 18 år på underretningstidspunktet, og som derfor som myndige personer selv har mulighed for at frasige sig hjælp fra kommunen.

Derudover tager Danmarks Statistik ikke højde for, hvor stor en andel af underretningerne, der omfatter 17-årige, der når at fylde 18 år, før kommunen har undersøgt sagen til bunds. Disse personer har ligeledes muligheden for at frasige sig hjælp fra kommunen.

- 5) I analysen tages der ikke højde for, at underretninger kan vise sig at være grundløse. Det er eksempelvis velkendt, at der sker åbenbart grundløse underretninger, fx i chikanesager eller konfliktyldte skilsmisssager. Landsdækkende statistik om underretninger kan ikke bruges som grundlag for at belyse, hvorvidt en kommune i en konkret sag har gjort det fornødne i forhold til barnets behov.

Boks 1 på s. 3 redegør for lovgivningen på underretningsområdet.

Boks 1

Lovgivning om underretninger om børn og unge

En underretning er en henvendelse til en relevant myndighed, der indeholder en bekymring for et barns eller en ungs trivsel og udvikling. Der er ikke formkrav til, hvordan en underretning skal finde sted, og der kan således underrettes både skriftligt og mundtligt.

Der er forskellige kriterier for, hvornår der skal underrettes alt efter, om man er fagperson eller en almindelig borger. Den generelle underretningspligt efter servicelovens § 154 indebærer, at enhver, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling, eller som lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

For fagpersoner gælder en skærpet underretningspligt efter servicelovens § 153, hvorved personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, har pligt til at underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage:

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller unkladelse af at opfylde undervisningspligten
- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Kommunen skal senest 24 timer efter modtagelsen af en underretning vurdere, om barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare, og om der derfor er behov for straks at iværksætte foranstaltninger over for barnet eller den unge.

Kommunen skal endvidere sikre, at der iværksættes en rettidig og systematisk vurdering af alle indkomne underretninger med henblik på at afklare, om barnet eller den unge har behov for særlig støtte. Støtten kan fx omfatte pædagogisk støtte, familiebehandling, psykologhjælp eller anbringelse uden for hjemmet i en plejefamilie eller på en institution.